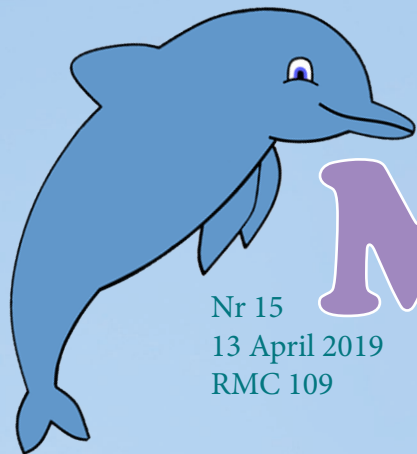

Nr 15
13 April 2019
RMC 109

Min Delfin

10 fakta om delfiner

*Quiz:
Vilken fisk är du?*

UTRIKESREPORTAGE:
*Delfinrätt i
Sydkorea*

**Vinnarna
i vårens
dikttävling**

**Träffa Doppes
vänner!**

Pyssel, Fråga Doppe, fakta, poster och mycket mer!

Tack till:

Ekonomiservice
& Konsultation

Redovisning, löner,
administration

Bredgränd 15

018-14 30 65
mail@ekokons.se

Prisfyndet
Games & comics

THE English
Bookshop
UPPSALA | STOCKHOLM

campus1477

Studieförbundet
Vuxenskolan

BEZZERWIZZER®

Äntligen rallydags!

Lördag. Alarmet ringar. Det är tidigt på morgonen och solen har inte gått upp ännu. Vi försökte gå och lägga oss tidigt igår, men efter den tredje genomgången av packlistan, andra shoten blåbärsnyp och sista fixet med utklädnaderna hade klockan ändå hunnit bli en del. Den minst trötta av oss går och sätter på kaffebryggaren medan vi andra gömmer oss under våra täcken. Bara några minuter till... Någon av oss har haft svårt att sova på grund av den där förväntan som närmast kan liknas vid den som barn kan känna natten inför julafton. Trötta och yrvakna tar vi oss upp från soffor, sängar och madrasser. Allt eftersom börjar vi minnas varför vi är vakna så tidigt just idag och stämningen stiger, fast för vissa krävs det några koppar kaffe först. Vi äter frukost och klär på oss till tonerna av lagets låt. Någon frågar om vi ska gå igenom packlistan igen, trots att vi knappt har tid att borsta tänderna efter att alla har stått i kö till samma badrum. Efter många om och men sitter vi alla redo i minibussen som vi åkt flera mil för att hyra. Någon springer tillbaka in och hämtar en kvarglömd matlåda och därefter bär det av mot Värmlands. Vi hinner knappt säga hej till gamla eller nya rallyvänner innan det är vår tur att bege oss ut på de uppländska småvägarna igen.

RMC 109, nu kör vi!

Innehåll

Ledare: Äntligen rallydags!.....2

DOPPE

Lär känna redaktionen.....3-4

Doppes äventyr.....5-7

Doppe i Egypten.....8

Lär känna Doppe och hans vänner.....9-10

Fakta

Havet är djupt, men inte så djupt.....11-12

Delfinrätt i Sydkorea.....13

Kända delfiner.....14

Doppes sångskola.....22

10 fakta om delfiner.....23

Läsarsidor

Brevvänner.....17-18

Fråga Doppe!.....19

Månadens novell.....20

Vinnarna i vårens diktävling.....21

Smått & gott

Affisch.....15-16

Vilken fisk är du?.....24

Pyssel.....25-26

Rally

Tack till.....1

Rally för nybörjare.....27

Regler.....28-30

Lär känna redaktionen

Josefine: Kartläsare och chaufför
Smeknamn: The Shiny One, The Snug One,
COUGAR
Gillar: Yoghurtdoppade nötter och fuldans!

Ylva: Chaufför

Smeknamn: The Fluffy One, Fair Maiden
Gillar: Djur och natur i ur och skur

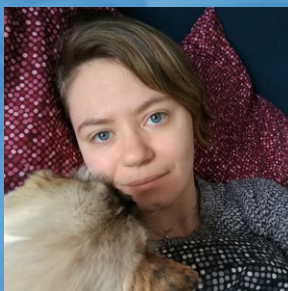

Anna: Kartläsare

Smeknamn: Solros, Michelangelo, The Green One, The Cosy One, *TOPDOG*, Future
Gillar: Allt med banansmak men inte banan

Sofie: Rebuslösare och Doppebärare

Smeknamn: Engelskt rajgräs, The Red One, The Sexy One, *CUPCAKE*, White Queen
Gillar: Engelska saker och piruetter

Erika: Rebuslösare

Smeknamn: Småtåtlar, Donatello, The Rainbow One, The Comfy One, *WIZARD*, Sandy Flowers
Gillar: Vaniljte, kattgos och att pyssla

Elsa: Rebuslösare

Smeknamn: April O'Niel, The Lucky One, *HAWKEYE*
Gillar: Kaktusar och sagor

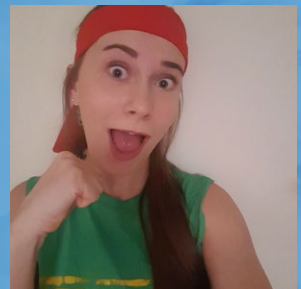

LillAnna: Plockmästare
Smeknamn: The Golden one,
-1,3 x10⁹ / Big Bang
Gillar: Fika, köra MC och te.

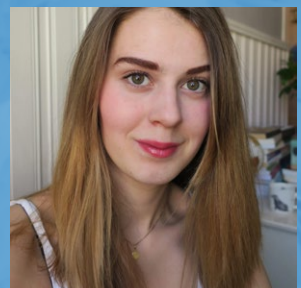
Felix: Plockmästare
Smeknamn: *GHOSTRIDER*
Gillar: Choklad, semlor och dans, gärna samtidigt...

Sofia: Plockmästare, rebuslösare, springare
Smeknamn: Rödsvingel, Rafael, The Drowsy One, *SANDMAN*
Gillar: Organiserat kaos, energikickar och frukt med glasögon!

Hanna: Rebushämtare och kordinatkollare
Smeknamn: Kurragömmagräs, The Sweet One, Donna
Gillar: Musik, choklad och lekar

Stella: Utdelare
Smeknamn: Flapper
Gillar: Rosa munkar och kärleksbrev

Ingrid: Allt, tills hon mår illa
Smeknamn: Ryssgräs, Leonardo, The Dreamy One, The Cuddly One, *SUNSHINE*, Squire
Gillar: Katter, körsång och Non Stop

Doppes äventyr

Kära läsare!

Som vanligt har Doppe varit ute på äventyr, och ni ska snart få läsa om han och Doppelinas senaste resa. Dessförinnan vill vi, på önskemål från er läsare, ge er ett par korta återblickar från några av Doppes tidigare äventyr. *Min Delfin* kommer från och med detta nummer att publicera en eller flera återblickar varje vecka i en serie som vi kallar Doppes äventyr.

Doppes första äventyr (nr 16, 2016)

Hej! Vet ni vad? Jag har flyttat in i ett hus tillsammans med flera andra delfiner. De är alla väldigt snälla, och har tagit emot mig bra. Här finns en trädgård där de odlar allt möjligt, både goda och roliga grödor. Visste ni till exempel att det finns ungefär 9000 arter av gräs i världen? Vi äter mycket av det vi odlar här, och ofta känner jag mig mer avslappnad och upprymd efteråt! Det är väldigt kul att bo tillsammans med andra, och vi hjälper varandra med allt. Vi är som en liten familj! Av dem har jag fått en fin blomkrans som jag ofta har på mig! Ni har min tillåtelse att kalla mig för Doppe the Hippy Dolphin.

Doppe lär sig något nytt (nr 40, 2016)

Den här veckan har jag varit med om något supercoolt! Jag skulle på semester till New York, men råkade simma fel, och hamnade helt plötsligt mitt i stadens kloaker. Det låter kanske inte så coolt, men ni anar inte vad som hände sen!

När jag flöt runt och funderade på hur jag skulle ta mig upp igen kom fyra figurer fram. De frågade om jag var hungrig och ville följa med dem och äta pizza. Det ville jag hemskt gärna, för det var ändå lunchtid. De här figurerna var inte vilka som helst. De var levande sköldpaddor som gick på bakbenen, och bar på vapen! Till lunchbordet kom en femte figur, en människa, klädd i gult. Så småningom visade det sig att dessa sköldpaddor inte var så olika mig själv, förutom att de alla var ninjor och bekämpar brottsligheten i New York. Jag stannade hos dem hela min semester, och de lärde mig att bli en ninja - Doppe the Ninja Dolphin.

Doppe på semester

(nr 14, 2017)

Här kommer ett semestervykort från ett böljande grönt landskap! Jag är på Irland! Här finns mycket fint att se och göra. Bland annat har jag druckit nybryggd Guinness och spanat ut över horisonten från klipporna. Visste ni att artisten Enya och författaren till Gullivers resor kommer härifrån? Det mest spännande hände en dag när jag besökte en skomakare. Han såg lustig ut, med rött skägg och grön kostym. Ännu konstigare var dock att han inte verkade intresserad av betalning för arbetet, utan redan verkade ha alla pengar han behövde. Affären kryllade av korta filurer med liknande gröna kläder. När jag gick därifrån fick jag hatten hans i gåva. Den bär jag ofta med mig. Jag blev helt enkelt Doppe the Lucky Dolphin.

Doppe är trött (nr 41, 2017)

Det här blir ett kort avsnitt, för tidningen ska gå i tryck och jag håller på att somna. Visste ni dock att somnologi är vetenskapen om sömn?

GÄSP

Det vet i alla fall jag, och vetenskapen berättar att tupplurer är bra för en. Det minskar förekomsten av många krämpor. Fast det där gäller bara er. När jag sover vilar en hjärnhalva i taget! Gissa var namnet kommer från. Tupp lur. Om du inte vet får du leta upp det på något sätt för nu somnar jag snart. Jag är helt enkelt Doppe the Sleepy Dolp..

Zzzz

Doppes nya yrke (nr 15, 2018)

Den senaste veckan har jag varit på en snabbkurs vid flyghögskolan i Linköping för att bli flygförare! Det är väldigt roligt, och vi kallar varandra roliga namn. Jag fick dock inget nytt namn, för de tyckte att Doppe var ovanligt nog. På en vecka har jag inte hunnit få certifikat på något stort flygplan, men jag ska fortsätta min träning tills jag får det. Hittills har jag suttit i en F-14 sju gånger! Jag kan avslöja att jag mårde riktigt illa första flygturen. Min bästa kompis här heter *Maverick*, och han och jag brukar ha stirr-tävlingar titt som tätt. Han är ofantligt bra på att inte blinka!

Nästa gång ni hör ett flygplan får ni kolla noga, kanske är det jag som flyger det uppochned!

Doppe är cool (nr 43, 2018)

Vilken omvälvande dag jag varit med om! Jag hittade en spännande manick som visade sig vara en tidsmaskin så nu har jag har träffat personer från många olika tidsåldrar, alltifrån stenålder till framtid. Jag vet knappt vilken tid jag befinner mig i nu! Något som i alla fall är säkert är att alla jag träffade var väldigt glada och hade kul tillsammans, inte minst på kvällen. Ett starkt minne är när de skickade runt en pokal med skumpa som alla drack ur!

Doppe och Doppelina i Egypten

Motorn hostade till och puttrade igång. Doppe klickade smidigt in koordinaterna på kontrollbordet och klockan började snurra febrilt samtidigt som omgivningen sakta smälte bort. Det hade till en början varit svårt att få till precisionen på tidsinställningen då hans fenor egentligen var alldeles för stora för knapparna, men nu hade Doppe läget under full kontroll!

"Hur länge tror du att vi stannar i Sahara?" frågade Doppelina.

"Hm... det blir ju maximal exponering för solcellerna så det behövs nog bara några timmar!"

Resan den här gången var strikt praktisk; batteriet behövde laddas så att de sedan skulle kunna bege sig – ja, varsomhelst i tid och rum! Doppes tankar avbröts tvärt av ett dån från motorn och tidsmaskinen började skaka okontrollerat.

Lika fort som motorn hade påbörjat sitt emotionella utbrott blev allt tyst igen.

"Vad i vassaste sjöborren var det där, Doppe?!" sa Doppelina.

"Jag har ingen aning, vi måste gå ut och kolla läget!" De fick upp dörren och möttes av ett ändlöst hav av sand.

"Nämen! Vi hamnade rätt ändå, Doppelina! Kom runt på utsidan så kollar vi om all--" På andra sidan tidsmaskinen var det en byggarbetsplats med hundratals arbetare som stirrade förundrat på det nyanlända delfinparet. En kvinna i vitt, utsmyckad i guld från topp till tå närmade sig dem.

"Jag är Hatshepsut, Horus inkarnerad, farao och enare av de två kungarikena. Vilka är ni och vad gör ni i Luxor? Ni verkar lyckligtvis inte leda ett nubiskt uppror!" Doppe och Doppelina tappade hakan, var det verkligen Egyptens mest kända drottning från 18e dynastin som stod framför dem? Det tog en stund innan de fick ur sig vilka de var, var de kom ifrån och ännu en stund till att förklara att de inte var gudar från det mystiska landet *Värmland*. Drottningen nickade och gestikulerade åt dem att följa efter ner i en av byggnaderna.

"Kom, jag ska visa er våra gudar!" En trappa ner fanns ett rum upplyst av facklor. En grupp konstnärer var djupt fokuserade på att pryda väggarna med målningar och Hatshepsut stannade framför en färdig sektion.

"Här kan ni läsa om resan till livet efter detta, där Osiris hälsar oss välkomna efter att Anubis vägt våra hjärtan! Titta på Taweret här borta, är ni säkra på att hon inte är en avlägsen släkting?" Doppe och Doppelina tittade förskräckt på varandra.

"Men hon har ju ben och är en flodhäst", utbrast Doppe. "Vi är knappast besläktade med henne! Och vad är dessa för små gubbar? Vissa ser ut som fiskar! Är de också gudar?" Hatsheput skrattade.

"Nej, de är inte gudar! De är hieroglyfer, vår skrift!"

"Jaha! Hur tyder ni dem?"

"Vi läser som det bör låta. Vi hoppar över att skriva onödigheter och lägger till lite utfyllnader när vi läser högt!"

"Wow, sånt borde man kanske lära sig, eller vad säger du, Doppe?"

"Ja, det skulle vara riktigt häftigt! Men det är nog inte så användbart hemma på 2000-talet!"

"Sluta vara så negativ, man vet aldrig säkert förrän man testat! Och om kajal fortfarande har en användning så har säkert språket det också... även om vissa säger att kulturen är död!"

Efter att ha övertygat Hatsheput om att flodhästar med ben omöjligt kan vara delfinläktingar gick sällskapet tillsammans ut igen. Hatsheput hjälpte Doppe och Doppelina att reparera tidsmaskinen med något som hon kallade "utomjordlig teknologi". Därefter åkte delfinerna vidare till en annan plats någonstans i tiden. Var de hamnade den gången får du veta i nästa nummer av *Min Delfin*!

om mig

Namn: Doppe
Födelsedag 23 april 2016
Vad är jag: Världens bästa delfin
Hur länge har jag varit lagets maskot: Alltid (6 rallyn)
Framtidsdröm: Fred på jorden och frihet till alla delfiner
Hobbys: Sova, flyga och spela flöjt

jag skulle beskriva mig själv som...

☐ ALLVARLIG	☐ ATTRAKTIV	☒ FANTASIFULL	☐ BLYG
☒ KLYFTIG	☐ VUXEN	☐ EGOCENTRISK	☐ MELANKOLISK
☒ OMTÄNKSAM	☒ KNASIG	☐ TUFF	☐ FUNDERSAM
☐ SJÄLVSÄKER	☐ ARTIG	☒ PRATGLAD	☐ LAT

mina favoriter

Person: <u>Doppelina</u>	Lukt: <u>-(jag har inget luktsinne)</u>
Mat: <u>Pizza</u>	Låt: <u>500 miles</u>
Dryck: <u>Blåbärssnyp</u>	Film: <u>Allt med Tom Cruise</u>
Tid: <u>Nu</u>	TV-serie: <u>Doctor Who</u>
Färg i regnbågen: <u>Grön</u>	Plats: <u>Värmlands</u>

snabba frågor

Är jag rädd för att flyga: JA ☒ NEJ ☐
Har jag någonsin hittat en fyrklöver: ☒ JA ☐ NEJ
Gillar jag musikaler: ☒ JA ☐ NEJ

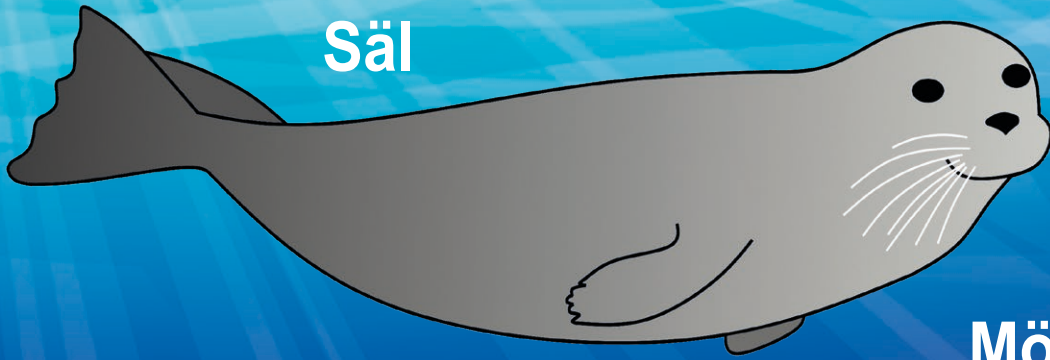
långsamma frågor

Jag tycker att en kompis ska vara snäll, generös och bra på att lyssna
Bästa veckodagen är Lördag för då är det rally
Ett ordspråk som är bra att kunna är Ett gott skratt förlänger livet
Mitt mest använda ord är Hej!

Doppes vänner

Säl

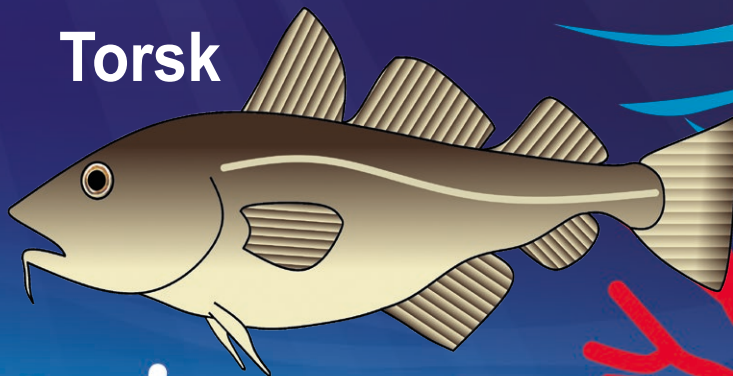
Mört

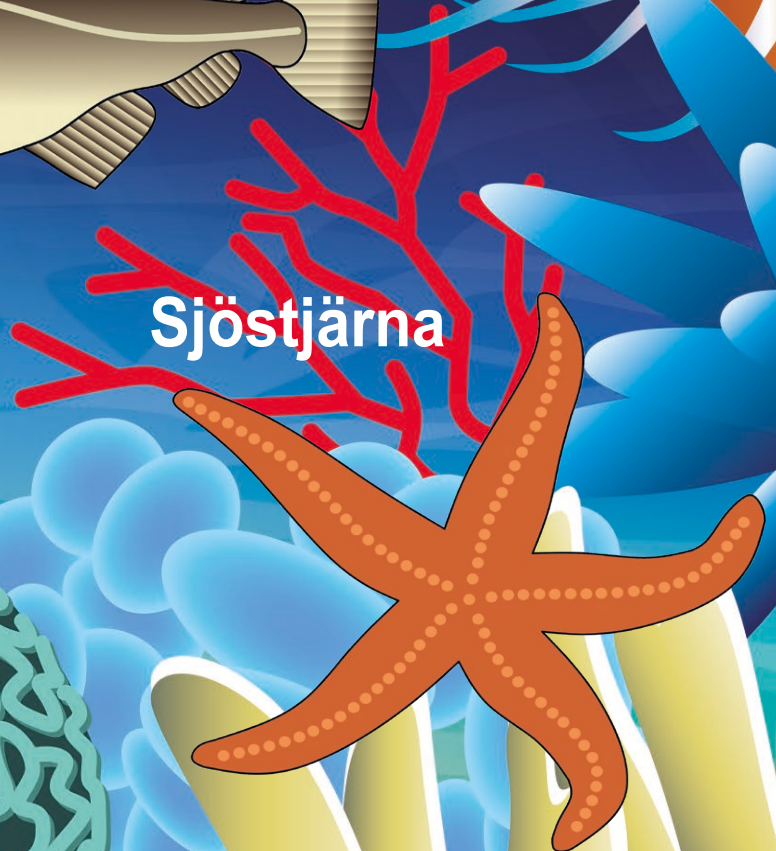
Abborre

Torsk

Sjöstjärna

Ostron

Havet är djupt, men inte så djupt!

Plasten hör inte hemma i haven! Havet må vara djupt men det som hamnar under ytan försvinner inte. Vi vet nu hur stor effekt vår nedskräpning av haven har för det liv som lever här. I våra hav finns livsviktiga ekosystem och den största mångfalden av djur på jorden. Dessa marina ekosystem hotas och förstörs mer och mer av klimatförändringar, nedskräpning, föroreningar och överfiske. Vattnet förorenas allt snabbare av det vi dumpar i våra hav, vilket till stor del består av plast. Marina däggdjur (exempelvis delfiner), fiskar, sjöfåglar och sjögurkor äter plasten, som de tror är mat, och dör av svält med magen full av skräp. De kan också förgiftas av plasten eller fastna i den och dö av kvävning. Minst 6,5 miljoner ton marint skräp slängs varje år och den största delen består av plast. Runt 70% av plasten sjunker till botten medan ca 15% spolats upp på våra stränder och ca 15% flyter omkring fritt i våra hav. Det är inte bara skräpet som slängs i vattnet som hamnar här. Den största mängden av allt skräp i vattnet är skräp som från början slängdes på land.

Plast bryts ner väldigt långsamt i naturen, en plastmugg kan finnas kvar i 100 år, samtidigt som mängden skräp som hamnar i haven ökar och ökar. Men hur kan vi komma tillrätta med det här problemet? Jo, genom att plocka upp efter sig och inte slänga skräp på marken.

I Sverige är plast som hamnar i haven oftast sådan som endast används en gång av en enskild konsument, t.ex. olika plastförpackningar eller engångsartiklar. Det bästa sättet att göra sig av med sådan plast så att den inte hamnar i våra hav är att återvinna den. Även om vi har blivit duktigare på att göra det så kommer långt ifrån all plast som tillverkas tillbaka för att kunna återvinnas. Att återvinna plast är både ett klimatsmart sätt att dra ner på oljeutvinningen och nytillverkningen av plast, samtidigt som det minskar mängden skräpet i haven. Så vad kan det betyda? Återvinn din plast!

En hemsk effekt av plasten i våra hav är att fiskar idag får i sig mängder av plast och när plasten är svårnedbruten finns ytterligare ett problem. En liten fisk kan ätas upp av en större fisk. Var tror du då den svårnedbrutna plasten hamnar? Just det, i den större fisken. Sen kan den större fisken i sin tur ätas upp av en människa. Var tror du plasten hamnar då? Just det, i dig som åt fisken.

Ett annat plastproblem vi har är mikroplasterna och nanoplasterna, vilket är små plastpartiklar. De har blivit ett stort problem och finns numera i alla jordens marina miljöer. Mikroplaster har till och med hittats i de arktiska isarna. För djur som får i sig mikroplasterna kan det betyda att de blir förgiftade av själva plasten eller att plasten innehåller hormonstörande ämnen som kan ha en inverkan på djurets tillväxt eller kan ge djuret en funktionsvariation. Tandkräm, hudvårdsprodukter och smink är exempel på produkter som vi använder mer eller mindre dagligen och som innehåller mikroplaster. Dessa är svåra att göra något åt när de väl kommit ut i haven eftersom de är så små. Hur kan vi komma tillrätta med detta problem? Titta igenom innehållsförteckningarna på

de produkter du använder efter polyethylene, polypropylene, polyethylene terephthalate, polymethyl methacrylate eller nylon. Om de innehåller något av dessa ämnen innehåller de plast och vi gör då bäst i att undvika att köpa samma produkt igen och istället välja en annan som inte innehåller plast.

Cigarettfimpar är också ett stort område där vi måste göra en insats. Varje år slängs omkring 1 miljard fimpar på marken i Sverige. Fimparna kan sedan med vind och vatten transporteras till större vattendrag och ut till havet. Gissa vad de innehåller? Just det, plast, och de innehåller även andra giftiga ämnen såsom nickel och kadmium.

Det som är viktigt när det kommer till plasten och nedskräpningen är att ta tag i skräpets källa. Att samla ihop plasten i haven är omöjligt när det kommer till mikroplast och mycket kostsamt och ineffektivt när det kommer till större plastföremål. Att samla upp plast motverkar inte heller problemet utan mildrar bara symtomet. Det är mycket lättare och mer effektivt om vi från början kan förhindra att plasten tar sig till havet istället för att vi senare ska försöka samla upp den plast vi slängt. Därför har även vi ett ansvar att inte slänga plast och annat svärnedbrutet skräp på land eller i havet.

Så kan du minska din platskonsumtion:

- Ta med en väska eller återanvändningsbar påse till affären.
- Undvik engångsbestick och -muggar.
- Köp digital underhållning istället för DVD- eller BluRay-skivor.
- Köp fast tvål istället för flytande två i plastförpackning.
- Tacka nej till lock och sugrör till engångsmuggar.
- Undvik smink med glitter (innehåller mikroplaster).
- Släng plasten i papperskorgen, inte på marken.
- Undvik att köpa vatten på flaska. Om du ändå gör det, panta!

Tips för att åka ett miljövänligt rally:

- Använd ett rallyfordon med låg bränsleförbrukning.
- Försök att endast köra rallyvägen. Omvägar slösar på bränsle.
- Släng ingen plast i naturen.
- Fyll bilen med så många deltagare som tillåtet.
- Släng inte pappret om ni skriver fel, skriv rätt från början istället.
- Samla in lagets skräp och sortera det korrekt vid slängning.

Källor/här kan du läsa mer:

<https://www.wwf.se/stod/bli-fadder/marinfadder/#bli-fadder>
<https://www.naturskyddsforeningen.se/havsplast>
<https://www.havet.nu/?d=3485>

En titt på delfinrätt i Sydkorea

Delfiner är med dagens mått ett av världens mest intelligenta djur, på nivå med elefanter och schimpanser. Trots detta är det många delfiner idag som lever i fångenskap under usla förhållanden, inte minst i Sydostasien.

När det kommer till delfinens och andra valars rätt i samhället är det främst två punkter som står ut: valfiske och delfinarier. Valfiske har praktiserats länge, med Japan och Island som de två mest välkända utövarna. Mindre känt är att Japans grannland Sydkorea också har en tradition av att äta valkött - specifikt i Ulsan, där en val-festival hålls varje år. Direkt valfiske är olagligt i Sydkorea, men om en val råkar fastna i ett vanligt fiskenät räknas det som "medfångst" och fångsten blir då laglig. Den höga mängden medfångst som rapporteras in varje år är dock lite suspekt enligt den Internationella Valkommissionen; lagen gör det enkelt att fuska och den lukrativa marknaden lockar säkert många.

Valfiske i Sydkorea gick tidigare till så som man nog föreställer sig att valjakt går till: valarna sköts med harpuner som i Moby Dick. I Taiji, Japan, praktiserades däremot länge så kallade "dolphin drive hunts". Under en "dolphin drive hunt" vallas en grupp delfiner med hjälp av fiskebåtar in i en vik, där de sedan lätt kan fångas. De vackraste delfinerna säljs till delfinarier och resten slaktas. Vilket sätt som är mest humant går ju att diskutera.

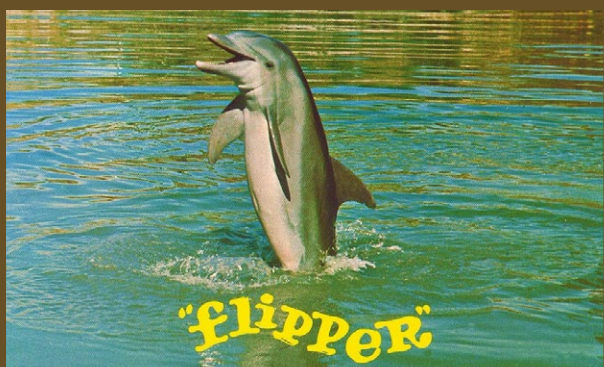
De första akvarierna med delfiner och andra typer av valar dök upp på 1850-talet i Europa och USA. Dessa var dock inte öppna för allmänheten; det första kommersiella delfinariet öppnades 1938. Delfinarier blev dock snabbt populära och en industri tog fart. I takt med att djurrättsorganisationer har vuxit fram och blivit starkare har industrin saktat ner och antalet delfinarier minskat. Det finns fortfarande delfinarier i Nordamerika, Europa och Sydostasien, men regulationerna kring delfinarier och lagarna för själva tillfångatagandet av valar blir allt fler.

I Sydkorea finns det ett antal olika valrättsorganisationer som kämpar mot valfiske och för frigivning av valar i fångenskap. Det går framåt, om än långsamt. Under tidigt 2010-tal uppmärksammades att delfinerna på en marin nöjespark var olagligt förvärvade. En kampanj för deras frisläppning påbörjades och år 2013 blev tre av delfinerna frisläppta utanför ön Jeju, i deras hemvatten. Sydkorea blev då det första landet i Sydostasien som frigav tillfångatagna delfiner. Två år senare släpptes de två sista delfinerna, som hade ansetts för svaga år 2013. Alla fem delfiner ska numera vara tillbaka på topp och några av dem har fått kalvar.

Denna händelse skapade vågor som ledde till förbud av infångande av alla typer av valar i Sydkorea (tidigare gällde förbudet endast undergruppen delfiner). Valar kan fortfarande hållas i delfinarier, men de måste i så fall ha fötts där eller blivit importerade från ett annat land. Så delfinarier kan alltså fortfarande köpa in delfiner från valjakter i Taiji? Nej! Förra året förbjöd den sydkoreanska staten import av delfiner från just Taiji. I dagsläget jobbar Sydkorea med att se över sina lagar för infångning och rehabilitering av valar. Kanske kommer vi att få se fler fria delfiner i framtiden.

Delfiner genom tiderna

Vykort, okänd källa

FLIPPER

Den första stora delfin-filmstjärnan. Efter Flippers bortgång framkom det att framtidssagan hade en inte helt oväntad baksida: Flipper jobbade under urusla arbetsförhållanden och lönen bestod endast av (död!) fisk. Skandalen efter detta ledde till stora framsteg inom valrätt.

TILIKUM

Hölls i fångenskap på SeaWorld, USA. Tilikum var en viktig kämpe i kampen för valrätt och medverkade i dokumentären Blackfish (2013). Fångenskapen påverkade Tilikums mentala hälsa och allteftersom blev han alltmer våldsam. Innan sin bortgång dödade Tilikum tre av sina tränare tillika fångvaktare.

*Fotograferad av Gerardo Mora
The Times, 2011*

Målad av Louis Tocqué, 1739

LE DAUPHIN

Kronprinsen av Frankrike är en av de mest högt uppsatta delfiner genom tiderna. Det började med att en greve fick smeknamnet "le Dauphin"; smeknamnet blev en titel som sedan ärvdes av hans efterföljare. År 1349 sålde dåvarande greven sin mark med villkoret att tronarvingen till den franska tronen antog titel "le Dauphin". En återblick till hur högt delfiner stod i vissa delar av världen, innan konceptet delfinarium påfanns.

SAMPAL

Sampal var en av de delfiner som frisläpptes av Sydkorea år 2013. Sampal genomgick rehabilitering för att kunna återgå till sitt gamla liv. Rehabiliteringen var framgångsrik och hon lever idag ett vanligt liv i sina hemtrakter runt ön Jeju. Idag symboliserar Sampal för sydostasiatiska delfiner att framtiden ser ljus ut.

*Fotograferad av Soojin Jang/Mi Yeon Kim,
National Geographic, 2016*

Brevvänner

Främling, dölj ingenting för mig
I brevet när du svarar
En svag nyans av dolt nånstans förblir du
en främling, så känner jag det blir
Jag ber dig låt mig få veta
Vem är du? Vem är jag? Levande charader.
Vill du skriva brev till mig?

Carlos K
Bollgatan 3B
352 46 Växjö

Vill du bli min brevvän?
Då har jag ett litet test för dig. Skriv till mig
vilken plats jag söker och om du svarar rätt
så blir du belönad!

Leende Birgers frände
en Knutsson kände
där de möttes på plats
tog fränden sats
och Knutsson till skogs rände.

Doppelina
Dalby 32
755 91 Uppsala

Hej *Min Delfin*!

Jag är en tjej på 13 jordsnurr som älskar musik! Jag lyssnar mest på Green Day, Avril Lavigne, My Chemical Romance och Panic! At the Disco. Jag har spelat gitarr i fyra år och skriver egna låtar. Jag bor med min mamma, syster och vår katt Billie. Förutom musik gillar jag att åka skateboard och hänga med kompisar.

Jag letar efter en brevvän som vill prata om allt möjligt, men det är viktigt att du svarar snabbt. Du ska helst vara mellan 12-15 år och gilla musik. Hoppas att du skriver till mig!

Ebony Way
Musikvägen 7
756 50 Uppsala

Go!

It's quite trivial. Persuing me won't leave you smashed up! It's a smallworld, so let's take a ticket to ride to Carcassonne and other places to see what's left of the 7 wonders that once shined of power. Grids will not keep my love letters from you. When I dream big, we risk everything to be together. Even if I turn out to be a bezzewizzer who always calls you weird but cute codenames, and you enter a sequence of your life where you see potential pandemics in every civilization we travel to. Paranoia might follow us like a shadow. Hunters might breathe down our necks. But we will put all our cards against humanity...

No wait, the other way around.

We will put all our cards for humanity, and settle for a long happy life together!

Alga Dice
Spelgatan 7
691 35 Karlskoga

Säg det till alla, jag vill ha en brevvän!
Jag är en tjej på 13 vårar som letar efter
en brevvän i alla åldrar! Mina intressen är
att experimentera, läsa böcker, kilt och åka
snowboard. Idoler: Michelangelo Buonarroti
och Björn Skifs.

Malin Stuart
Brahegatan 41B
563 32 Gränna

Hejsan flickor, hejsan sorkar
här är brev från en som orkar
skriva att han söker en
person att skriva brev till, helst en kul en

Sånt jag tycker om att göra
är att minibussar köra
Ännu får jag ej uppköra
så sånt säger jag nog mest för att förföra

Min ålder, den är tio
Vill du hänga med på bio?
Jag kan inte biljettluckan nå,
men följer du med så kan vi se Top Gun 2!

Lex Maribo
Fjällvägen
830 10 Undersåker

God dag!

Detta är Hjärtrud Johansson. Jag är en relativt
pigg tjej eller dam, äldre kvinna kanske man kan
säga. Jag skriver hit för att jag så hemskt gärna
vill ha någon att prata med. Det behöver inte
vara något speciellt, det räcker med att du inleder
en konversation om vädret. Jag blev nämligen
våldigt ensam efter att min närmaste Greta vän
gick bort.

Något som jag tycker är väldigt viktigt ur
artighetssynpunkt är att hälsa med både för- och
efternamn. Det är något som dagens ungdom helt
har glömt bort. Hur man uppför sig! Det finns inte
längre några fasoner.

Har du något annorlunda intresse? Jag, förstår
du, tycker mycket om hattar. Jag har ganska
många och fina är de. Jag fiskar inte efter
komplimanger, nej, men det är ju roligt om någon
annan också ser skönheten i en vacker hatt.
Tycker du inte?

Om du har nog med hyfs för att uppnå min, inte
alltför höga standard, ska du få ett kuvert tillbaka
från mig.

Hjärtrud Johansson
Grustaget 8
742 00 Östhammar

Tjo faderittan hej!

Mitt namn är Sankt Stefan och jag är en person med många strängar på min lyra,
som gärna vill ha flera brevvänner att brevväxla med! Tycker du om Melodifestivalen
så passar vi nog som handen i handsken! Mina idoler är Djingis Khan, Christer
Sjögren och Europe.

St Stefan Cousin
Storgatan 12C
683 31 Hagfors

Fråga Doppe!

Tja!

Jag har hört att huden är kroppens största organ. Hur stor är huden om man lägger ut den på marken?

Svar: Det var en ovanlig fråga. Hur stor din hud är beror såklart på hur stor du är, men ungefär två kvadratmeter.

Hej Doppe!
Kan myror cykla?

Svar: Självklart kan myror cykla! Det viktigaste är såklart att cykeln är åt rätt håll och att den är på en cykelväg. Alla myror använder cykelhjälm, eftersom de vet att det är farligare att cykla utan hjälm.

Tjenixen!
Hur många magar har en giraff?

Svar: En giraff har precis som kon fyra stycken magar.

Tjoflöjt!
Vilken är den bästa sången?

Svar: Fågelsången, såklart! Speciellt på morgonen. Då känns den som en present från skogen.

Hej Doppe!
Jag har hört att det finns björnar som inte äter honung, är det sant?

Svar: Ja! Stora och lilla björn äter inte honung, eftersom de är stjärnbilder.

Hejsan hoppsan! Hur sover havsuttrar?

Svar: Havsuttrar håller tass när de sover, så att de inte ska flyta ifrån varandra i vattnet. Gulligt va?

Tjena Doppe!
Vet du hur hundar som bråkar vet om det är på riktigt eller bara på skoj?

Svar: Det vet jag faktiskt. När hundar låtsasbråkar så nyser de ibland för att påminna varandra att det inte är på riktigt.

Hallå!
Finns det djur som adopterar sina barn?

Svar: Jajamän! Det händer att ekorrar adopterar föräldralösa ungar som de hittar nära sitt territorium.

Månadens novell:

Tales of Ba Sing Sea: Birth of a Nation

by Kim Dolgolae

This happened a long time ago in Ba Sing Sea when the Benthicean Republic was still divided in several smaller nations. The two largest nations, the Crustacean Kingdom and the Benthic Empire, had grown restless during the time of peace. Grown used to their status and power, the two sought to expand their borders, furthering their clout. Both nations quickly swallowed the smaller ones surrounding them, until they were the only two left. War was upon them.

However, as the nations commenced their preparations, *tragedy occurred*. The Benthic Queen's daughter Brachyuran fell ill from a poisoning, and just as she was beginning to recover, she was assassinated. It was suspected that Crustacean spies were behind, and the Queen declared that she would march into the Crustacean Kingdom, and eliminate everyone and everything in her way, until she found the shrimp who had ordered the assassination. On the other side of the border, the Crustacean King Illicium's younger brother Esca was eaten by an anglerfish while inaugurating the new Roseus Stadium, causing the King to fall into a deep abyss of depression. He neglected his duties as King, and had it not been for General Mhonk, the Benthic armies would have advanced into the neglected nation as indubitably as the tide.

Everyone foresaw a bloody battle, as the warfare development had been going on for several moons. Some said that this was the final countdown; the nation who won would live on and prosper, while the other would fall into decay. But when the two armies finally faced each other, it didn't go quite as expected. A group of Tiger Oscars came swimming across the battlefield, and upon seeing the shrimp armies they immediately began food hunting (Tiger Oscars eat shrimp and these had travelled a long way, making them even hungrier). In spite of the chaos that instantly broke out, both armies regrouped and managed to take cover in an adjacent abandoned barrier reef. When facing a mutual enemy the Crustacean and the Benthic shrimps band together and worked out a counter attack. The counter attack, led by the previously mentioned General Mhonk from the Crustacean Kingdom, and the Benthic Admiral Skorpna, was successful and the Tiger Oscars fled Ba Sing Sea, never to return.

After the battle the Crustaceans and the Benthics agreed on a truce, both needing time to see to their wounded and eat the dead. Undoubtedly, everything would have gone back to how it was before, were it not for the fact that there were no king or queen to be; every royal shrimp had died in battle. And so a new nation was born by combining the lands of the Crustacean and the Benthics, the Benthicean Republic.

Vinnarna i Min Delfins dikttävling

Vårens dikttävling är avgjord! Totalt kom det in hela 1017 dikter och det var otroligt svårt att bara välja tre vinnare. Temat var havet och vi har fått in väldigt olika tolkningar av temat, kull! Vi fick även in några bidrag som vi tycker om, men som inte matchar temat. Vi presenterar dem under "redaktionens val".

1:a

Lugnet

en dröm av blått

saltvind och solspräckt vatten

horisont oexisterande, försvunnen i toner av azur, lavendel och ultramarin
inga gränser; total frihet

- Ada

2:a

Morgon i Cayos

Dämpade pastellfärger

Enstaka joggare som springer i standkanten

Fåglar som söker efter föda

En ensam fiskare står med sitt spö

Saltdoften som nästan sticker i näsan

En frisk bris som krusar vattenytan

Snart vaknar världen.

- Esperanza

3:a

Flasknosdelfin

Flasknosdelfin

Hoppar högt bland vågorna

Med sina vänner

- Lisa

Redaktionens val

a confession

I want to run my tongue

up the back of your fin

and my fingers over your honey skin

until you moan *my name*

- βαρρο

Fest

Jag lite fattig

I evighet, en röra

Fest kostar alltid

- Oscar

Poesie für Delfine

Delfin, o du schöner Wasserpilot

Du fliegst wie ein Speer durch das Meer

Bringst Freude zu jemanden, die dich sehen

obwohl du nicht den König des Meer bist,

Bist du gewiss den König meines Herz

- Ernst

Doppes sångskola

Del 3: Notläsning

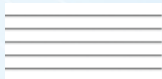
Kom ihåg; det viktigaste är att våga testa. Om du inte vågar prova vet du helt säkert att du inte kommer klara det, men om du däremot försöker så är chanserna goda att du till slut listar ut tekniken.

Så låt oss sätta igång. Lägg ena handen på magen, håll för nosen med den andra och säg ett långt "aaaa". Om du nu är en sådan person som bara läser utan att själv testa så är jag säker på att du inte kommer lista ut det. För vad var min första lektion nu igen? Jo, just det att våga testa! Vi försöker en gång till: "aaaa".

Hur tyckte du att det lät? Jag tyckte det lät sådär... Men låt inte ett litet misslyckande förstöra resten av dagen! Det är bara på ett igen! Om du frågar mig så är pauserna bara att bortse ifrån. Som jag ser det är det inte tonhöjden som är det viktiga utan det viktigaste är snarare längden på tonerna. I längden på tonerna har du den verkliga lösningen på musikens mysterium.

Vi fortsätter med ännu en övning. Lägg till ett "Hog" framför "a" och sen ett "chack" framför nästa "a". Hur gick det? Bra hoppas jag, för då kan du fortsätta att sjunga det (Hoga chacka hoga chacka hoga hoga hoga chacka) medans din kompis bredvid dig kan sjunga texten på s. 9 i sånghäftet.

En grundkurs i notläsning

= Ett notsystem. Toner placeras på eller mellan de fem raderna.

= En G-klav. Spiralens början visar att tonen G ligger på den 2:a linjen i notsystemet

= Ett taktstreck, delar in musiken i mindre beståndsdelar.

= En taktart. Täljaren anger hur många taktslag varje takt består av, medan nämnaren anger notvärdet. I detta exempel går det tre fjärdedelsnoter på en takt.

= En helnot. Varar fyra taktslag.

= En helpaus. Varar fyra taktslag.

= En halvnot. Varar två taktslag.

= En halvpaus. Varar två taktslag.

= En fjärdedelsnot. Varar ett taktslag.

= En fjärdedelspaus. Varar ett taktslag.

= En åttondelsnot. Varar 1/2 taktslag.

= En åttondelspaus. Varar 1/2 taktslag.

= Piano, svag volym.

= Crescendo, stigande volym.

= Forte, stark volym.

= Diminuendo, sjunkande volym.

10 fakta om delfiner

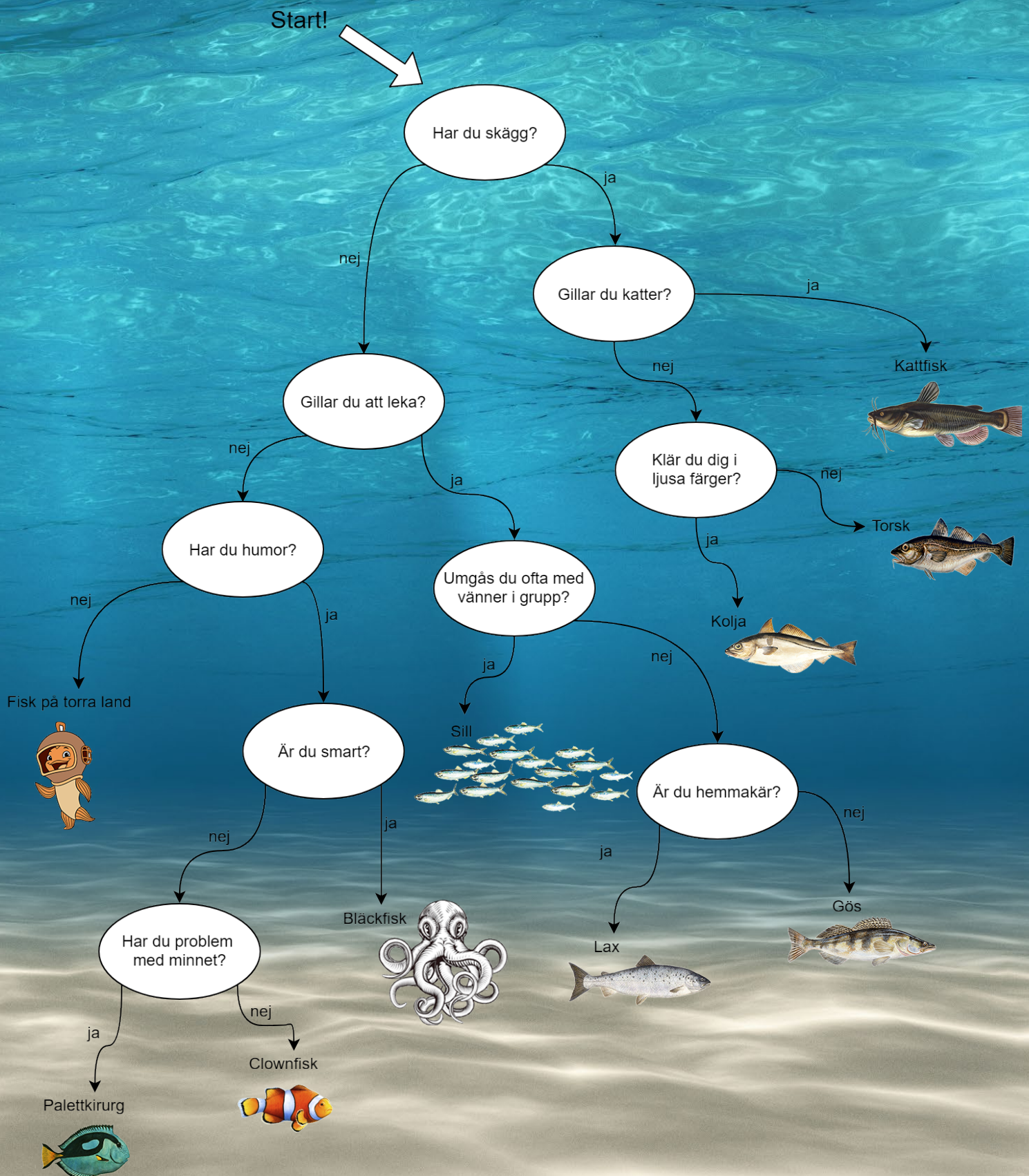
Delfinerna (Delphinidae) är en familj i ordningen valar som består av drygt 30 arter. De finns i alla världshav och främst längs kuster. Delfinernas föda består av fisk, bläckfisk och kräftdjur. Delfinerna är sociala djur med hög intelligens och de kommunicerar bland annat genom ekolokalisering. Här är tio fakta som du kanske inte kände till om de söta små havskrabaterna!

1. År 2005 tränade USAs armé upp 36 delfiner som skulle utrustas med vapen mot terrorister. Samtliga delfiner rymde och har ännu inte återfunnits. Snopet.
2. Delfiner föds med hår, likt de flesta däggdjur, men tappar det strax efter födsel.
3. Det finns forskare som föreslagit att delfiner bör ha rättigheter liknande människors på grund av deras höga intelligens och sociala förmåga. De kallar delfinerna för "ickemänskliga personer".
4. År 2008 hjälpte en delfin två kaskeloter som simmat vilse i en kanal att hitta vägen ut.
5. Forskning har visat att delfiner ger varandra namn med hjälp av olika ekolokaliseringsljud.
6. Arten Mauis (*Cephalorhynchus hectori maui*) som lever utanför Nya Zeelands västkust är världens minsta delfinart. Honorna är större än hanarna och blir som längst cirka 170 centimeter.
7. I Laguna, Brasilien, har delfiner hjälpt lokala fiskemän att fånga fisk i sina nät sedan åtminstone 1847.
8. USA är inte det enda landet som har använt delfiner i sin militär. Sovjetunionen tränade delfiner att sätta fast minor på fientliga ubåtar. Delfinerna släpptes ibland ut från flygplan för att nå fram snabbare.
9. Delfiners andning är helt viljestyrd, så delfiner kan begå självmord genom att sluta andas. Det var så delfinen som spelade Flipper i filmen med samma namn dog. :(
10. Trots att delfiner har många tänder tuggar de inte sin föda. Tänderna används bara för att fånga fisken och hålla fast den innan den sväljs.

Quiz: Vilken fisk är du?

Pyssel och klurigheter

Finn fem fel

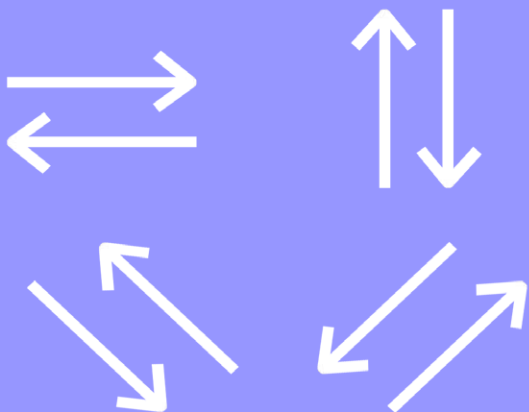

Korrekt

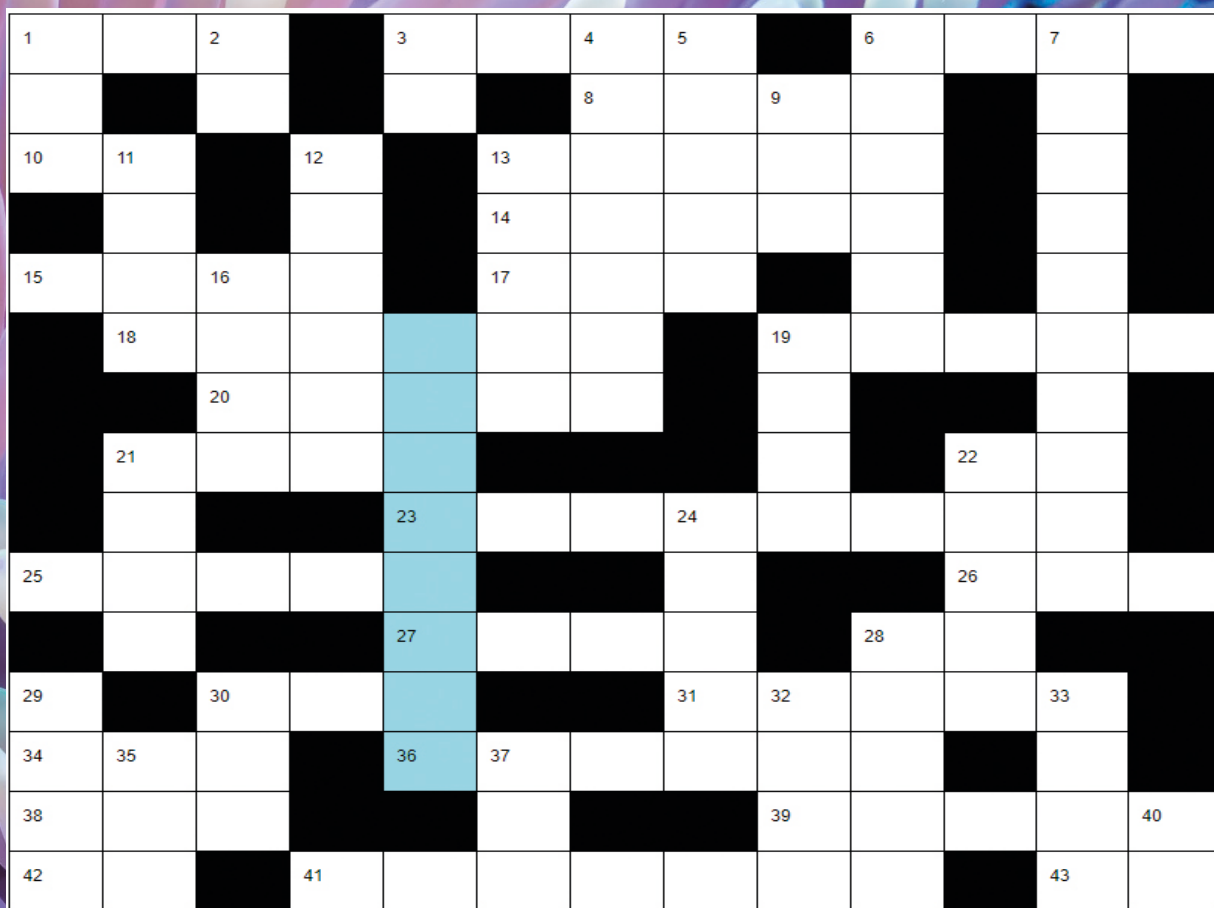
Felaktig

Hitta fem av
Doppes vänner!

G	n	d	L	u	T	d	a	k
e	O	i	t	U	S	y	S	L
J	r	V	e	f	e	R	S	i
Å	T	R	y	S	O	x	e	F
F	s	V	O	T	Ä	L	r	m
k	O	y	f	b	i	L	A	v
i	m	T	e	C	B	g	o	D
r	A	L	L	y	v	A	H	j
m	ö	R	t	e	N	L	ä	P

M E L L A N R A L L Y & H A V

HORISONTELL

1. Blåbärs eller nypon
3. Chaka
6. Trendig skål med lax
8. Latinskt år
10. Dysprosium
13. Gott grönt i vattnet
14. Flygande Doppe
15. Konstgjord sjö
17. Mitt i Norrlands
18. Blomklädd Doppe
19. Plums
20. Sås till fisk
21. Smakar semla
22. Magnesium
23. $E = mc^2$
25. Råskuren fiskmaträtt
26. Startar man med Frukostsången
27. Bra på däck på vintern (även "flöte" i Norrland)
28. Natrium
30. 14/8
31. Är Odysseus resa
34. Surname of Popeye's love
36. Naken violinist, bor i å
38. Byggde en ark
39. Till ____, till havs
42. Guld
41. Från denna räknar man höjd
43. Krypton

VERTIKAL

1. Är man i detta hjälper jourbilen
2. Bly
3. Kvicksilver
4. Galileo
5. Sätta mask på krok
6. Pistol från Rick & Morty
7. Är rallylag vid TK1
9. Ny på latin
11. ____ I know I'm gonna be
12. Röd god båt
13. Rapporterar om ninjor
16. Så låter fiskarnas stora skräck
19. Karin Boye
21. Så är gosedjursdelfin
22. Allt han rör blir till nr 42
24. Afrikansk gudomlig krokodil
28. Leonardo ej Da Vinci
29. Svaldes av val
30. Urs ____ (bläckfisk-emoji)
32. Kom med rättor över havet
33. "Chafför" för ca 300 år sen
35. Ska jag gå 805km till
37. Uppför en sån hoppar laxen
40. Strontonium

Rally för nybörjare

Är det långt kvar tills antagningsbeskedet på utbildningen till delfinskötare? Väntar du på nästa nummer av *Min delfin*? Eller funderar du bara på hur det här med rally egentligen fungerar? Lugn bara lugn, läs igenom denna sida noga så är du väl förberedd inför rallyt!

Packning

Se till att ni får med er allt som står på utrustningslistan och att ni har rätt årgång, längd, tjocklek och mängd av sakerna. Att packa färdigt någon dag innan gör gott för själsfriden och minskar risken att glömma något viktigt. Ni kommer att få frukost och eftermiddagsfika under rallyts gång. Ta med lunch som inte kräver mikrovågsugn.

Wermlandus och Techna

Doppe har vänner som både tycker om att hänga på Värmlands och att plugga till teknologer. Gemensamt är att de båda grupperna har sin egen tidning, Wermlandus respektive Techna. Techna finns att hämta gratis på Uthgård (Uppsala teknolog- och naturvetarkårs kårhus) eller online.

Att hålla koll

Läs igenom *Min Delfin* noga! Information från tidningen kan komma att behövas under rallyt. Läs reglerna ordentligt så att ni slipper vara osäkra på om gradskivan är åt rätt håll. Det är bra att ha någon som är ansvarig för att hålla koll på innehållet i startpåsen och någon som ser till att allt som ska in vid en TK lämnas in korrekt. Detta är något som de flesta har tvingats lära sig den hårda vägen. Noggrannhet lönar sig!

Rallymorgon

Att vänta på rally är ungefär som att sitta och vänta på svar på brevvänsannonsen du skickade in till senaste numret av *Min Delfin*. Det finns inget större! Det är bra att ladda upp med några extra timmars sömn för att klara hela vägen till sexan. Se också till att vara på plats lite innan er starttid på morgonen så hinner ni med den sista pimpringen av ert rallyfordon och att beundra de andra lagens utklädnader.

Fulingar

Det klassiska knepet att följa fordonet framför kan både hjälpa och stjälpa. Ni kanske hamnar på helt fel sida av korallrevet! Akta er också för konkurrerande team som försöker lura er, tjuvkika på era plocklistor eller skymma plock och kontroller med sina rallyfordon.

Kvällen och morgonen efter

Kom i tid till sexan och märk väl att ett par öronproppar kan vara skönt att ha på en högljudd sittning. Kom gärna även på rallybrunch 14/4 kl 12-15 på Värmlands, ett ypperligt tillfälle att gratulera det nya och det gamla läggarlaget samt diskutera rebusar och gårdagens äventyr.

Angående läggarångest...

För vissa lag kan en rädsla för att tvingas lägga nästa rally infinna sig under dagen (och inte minst kvällen). Den rädslan är helt onödig. Visst är det mycket jobb med ett rally, men det är samtidigt fantastiskt härligt och superkul. Var inte rädda för att göra ert bästa.

Utrustningslista

- Bibel 2000
- Eng-sve/sve-eng lexikon
- Physics handbook
- Synonymordbok
- Internationella Morsealfabetet
- Internationella Semaforalfabetet
- Svenska alfabetet i punktskrift
- SAOL
- Vanliga almanackan 2019
- *Min Delfin*
- A4-papper
- Pennor
- Linjal
- Sax
- Tejp
- Gradskiva
- Miniräknare
- Penna med vattenlösligt bläck
- Minst 2 telefoner med olika abonnemang
- Mobil med Spotify Premium
- Lagets maskot
- Liten skruvmejsel
- Wermlandus 1, årgång 60
- Techna nr1 2019
- Ficklampa
- Färgpennor

Att deponera vid start

- Kartdeposition á 300kr i kontanter
- En enhet snacks
- Hembakta verk för ca 12-15 fikande (utan nötter och mandlar)

Otillåten utrustning

- Dator
- GPS-mottagare
- Ortsnamnsregister och dylikt

Regler

Läs reglerna en gång, läs dem en gång till och ytterligare tio gånger. Sedan är du redo för rebusrally!

Trafikregler

Alla gällande trafikregler inklusive hastighetsbegränsningar ska ovillkorligen följas. Brott mot dessa medför omedelbar diskvalificering. Rally Monte Carl är inte en hastighetstävling. Sunt förnuft, hänsyn och stor försiktighet ska visas i trafiken.

Utrustning

Varje deltagande lag ska medta utrustning enligt aktuell utrustningslista. Utrustningen kan komma att behövas vid rebuslösning, praktiska eller teoretiska moment och/eller till eventuell heldagsuppgift. Underlåtenhet att medföra anbefallen utrustning kan leda till prickbelastning. Detta gäller även medförande av otillåten utrustning. Rallyfordonet kan under rallyt komma att genomsökas för kontroll av utrustning.

Start

Tävlingsstart sker vid Värmlands nation, lördagen den 13e april 2019 vid det klockslag som står angivet på baksidan av Min Delfin. Vid start får laget en karta, mot erläggande av 300 kr i deposition, samt en startpåse innehållande:

- Kuvert med nödlösningar och eventuella rebusledningar
- Två lappar med lagets nummer och logotyp
- Kuvert för inlämning vid tidskontroller och målgång
- Eventuell heldagsuppgift
- Fotoplocksaffisch, fotoplocksprotokoll och protokoll för övriga plock
- Journummer
- Diverse övriga attiraljer

Direkt vid start ska lapparna med lagets nummer och logotyp fästas synligt på bilens fram- och bakruta och sitta där under hela rallyt.

Rebusar

Vid starten får varje lag rebus nr 1. Med hjälp av denna gäller det att lista ut var kontroll nr 1 är belägen. Rebusens lösning är en geografisk position på kartan. Det kan t.ex. vara ett Ortsnamn, en teckenförklaringssymbol, en flygplats eller liknande. Tillsammans med den lägesanvisning som står på rebusen leder detta

till den plats där kontrollen är utplacerad. Åk dit! Vid kontroll nr 1 finns rebus nr 2, som leder vidare till kontroll nr 2 och rebus nr 3, osv.

Motivering

När en rebus har lösts ska lösningen skriftligen motiveras noggrant, fullständigt och stringent. Alla led i rebusen ska anges. Varje motivering ska nedtecknas tydligt på separat A4-ark där även lagets lagnamn samt rebusens nummer är tydligt angivet. Slarv med separata ark och märkning för varje rebus medför prickbelastning. Felaktigt eller ofullständigt motiverade rebuslösningar medför också prickbelastning. Notera att alla rebusar alltid ska motiveras, även om laget brutit tillhörande ledning eller nödlösning, eller funnit kontrollen på annat sätt. Helt utebliven motivering leder till full prickbelastning medan varje utförd motivering bedöms från fall till fall av läggarlaget enligt ett på förhand utformat prickprotokoll där varje led i rebusen värderas.

Nödlösningar & ledningar

Om laget inte klarar av att lösa en rebus själva finns hjälp att tillgå. Till vissa rebusar finns en ledning som hjälper laget på vägen. Laget har även fått nödlösningar till samtliga rebusar. En nödlösning innehåller rebusens lösning och tillhörande koordinater så att laget kan åka vidare. Öppnade eller icke-inlämnade nödlösningar och ledningar medför prickbelastning. Om både nödlösning och ledning brutits för samma rebus räknas det som om bara nödlösningen brutits. Tänk efter innan ni drar en ledning eller nödlösning.

Idealtid

Idealtiden (t) är en uträknad tid som läggarlaget anser är den tid det i idealfallet ska ta att lösa rebusen och förflytta sig till nästa kontroll. Idealtiden beräknas med hjälp av följande formel:

$$t = (s/v) \cdot 60 + L$$

- Sträcka (s) = sträckan från föregående kontroll (km). Fås från på rallyfordonets trippmätare.
- Medelhastighet (v) = medelhastigheten för sträckan (km/h), står angivet på rebuslappen
- Lösningstid (L) = Den tid som läggarlaget uppskattar att det ska ta att lösa rebusen, jämfört med andra rebusar i det aktuella rallyt (min). Står angiven på rebuslappen.

Idealtiderna mellan de olika kontrollerna adderas och läggs till det klockslag som laget erhöll vid

den senaste TK, varvid laget får fram sin ideala ankomsttid till nästkommande TK. Stäckan avslutas vid skylt med texten "rallyväg upphör", och sträckan mellan "rallyväg upphör" och TK ska således inte tas med i beräkningen.

Vid TK ska laget kunna uppge det klockslag som är deras idealtid. Om laget anländer till TK eller mål senare än sin idealtid, eller inte kan uppge idealtid, ska verklig tid begäras, det vill säga den tid som funktionärens klocka visar. Felaktigt uppgiven idealtid leder till prickbelastning. Varken prickbelastning eller prickavdrag sker vid ankomst före idealtid. Rally Monte Carl är ingen hastighetstävling, det är ett sinnestillstånd.

Kontroller

Platsen för kontroll definieras av den rebus som erhållits vid föregående kontroll/start/TK. På rebuslappen finns alltid en lägesanvisning angiven i väderstreck eller grader. Grader räknas medsols där norr är 0°. Noggrannheten i angivet avstånd är ca 100 m och riktningen är ungefärlig. 1 cm på kartan motsvarar 1 km och avståndet mellan två på varandra följande kontroller överstiger aldrig 20 km fågelvägen. Mätning sker från det nedre vänstra hörnet av den första bokstaven eller tecknet i rebusens lösning, om det inte framgår i rebusen att det ska göras på annat sätt.

Exempel:

Lägesanvisningen är 2300 m 90°. Mät på kartan 2300 meter, dvs 2,3 cm, rakt österut från det nedre vänstra hörnet av den första bokstaven eller tecknet i det ortnamn eller annan geografisk position ni har fått ut genom att lösa rebusen. Där ska nästa kontroll ligga.

Kontroller utmärks av en stolpe med en pärm med laggarlagets logotyp vid rallyvägens högra sida. I pärmen finns rebuslappar eller kuvert markerade med lagets lagnamn. Varje lag får endast ta de lappar och/eller kuvert som är märkta med lagets namn. Rallysträckans slut utmärks också av en pärm på vägens högra sida i vilken det finns en vägbeskrivning till nästa tidskontroll (TK).

Tidskontroll (TK)

Under rallyt finns tre TK. Vid TK ska laget uppge antingen sin idealtid eller begära verklig tid. Vid varje TK ska laget också lämna in följande i ett för ändamålet avsett kuvert:

- En rebuslapp från varje kontroll längs den aktuella sträckan
- En motivering för varje rebuslösning längs den aktuella sträckan
- Obrutna lösningar och ledningar för den aktuella sträckan

När kuvertet lämnas in stoppas tiden och laget erhåller den starttid vid vilken de senare ska åka vidare från TK. Vid tilldelat klockslag får laget en rebus som leder till nästa kontroll. Om lagets rallyfordon lämnar TK innan det tilldelade klockslaget kommer den tilldelade tiden att anses som ankomsttid och tidsprickar kommer att tilldelas. På TK kan det förekomma teoretiska eller praktiska provningar, i vilka laget gladeligen skall delta. Regler för varje provning redogörs av funktionären endast en gång och bör beaktas under stor tystnad och koncentration. Dessa provningar ingår i tävlingen och kan således medföra prickbelastning. *Min Delfin* är förbjuden utrustning vid alla provningar på TK.

Rallyväg

Rallyväg är den på kartan kortaste tillåtna vägen mellan kontrollerna. Tillåtna vägar är sådana som på kartan eller på annat sätt är utmärkta som allmän väg eller enskild bättre bilväg. Motorväg är ej tillåten väg. Laget får färdas längs rallyvägen en gång och i en riktning. Rallyväg får inte korsas, däremot kan rallyvägen gå över eller under eller tangera sig själv. Ovanstående gäller inte inom följande tätorter: Stockholm, Uppsala, Västerås, Norrtälje, Gävle och Enköping. Rallyväg kan "gafflas" och behöver alltså inte vara densamma för alla deltagande lag. Vid en kontroll kan man mötas av en vägbeskrivning samt texten "rallyväg upphör". Vägen därefter räknas följaktligen inte som rallyväg. Den åkta rallyvägen nollställs efter varje TK.

Fotoplock

Fotoplock är fotografier av platser eller föremål längs rallyvägen. Bilderna är tagna från olika vinklar från rallyvägen sett, dock ej bakåt. När laget hittar ett fotoplock ska detta redovisas på fotoplocksprotokollet genom nedteckning av de koordinater (2+2 siffror) där fotoplocket finns. Koordinaterna anges enligt anvisning på fotoplocksprotokollet. Fel på en koordinat i varje riktig godtas.

Rallyplock

Rallyplock är föremål som laggarlaget placerat ut på höger sida av rallyvägen på ett avstånd om

högst tio meter från vägkanten. Exempel på hur plocken ser ut kommer att finnas vid rallyts start. När laget hittar ett rallyplock ska det redovisas på rallyplocksprotokollet på det sätt som protokollet anger.

Heldagsuppgift

Vid rallyts start kan en heldagsuppgift tilldelas. Det åligger varje lag att utföra denna efter bästa förmåga och att redovisa den på angivet sätt.

Målgång

Målgången, som är belägen vid Värmlands nation eller annan plats, ska ske senast kl 17:30, då målet stänger. För att undvika försening av rallysexan uppmanar vi alla lag att respektera denna tid och inte stanna onödigt länge vid TK. Vid målgången sker inlämning på samma sätt som vid TK. Lagen ska även lämna in sina plockprotokoll och heldagsuppgift som märkts med lagets namn. För att laget ska kunna återfå kartdepositionen ska kartan vara väl rengjord.

Protester

Eventuella protester mottas och behandlas av läggarlaget. De lämnas in skriftligen på ett A4-ark vid målet senast 10 minuter efter det egna lagets målgång, dock senast när målgången stänger.

Prickar

- Fel uträknad idealtid eller ankomst efter idealt klockslag: 1p per minut
- Bruten eller ej inlämnad nödlösning: 25p
- Bruten eller ej inlämnad ledning: 10p
- Felaktigt motiverad rebuslösning: 1-20p
- Rebuslarv (glömt lagnamn eller rebusnummer): 5-10 p
- Ej inlämnad rebusmotivering: 20p
- Rebusmotivering som redovisats på annat sätt än separat A4-ark: 10p
- Ej inlämnad rebuslapp: 10 p
- Ej/felaktigt redovisat eller ogiltigt plock: 10p
- Ofullständigt genomförd eller redovisad heldagsuppgift: 1-20p
- Praktiska och teoretiska prov: 0-10p
- Ej medförd utrustning: 1-15p
- Avsaknad av synliga lappar med lagets startnummer och logotyp på bilen: 10-20 p
- Dragen gaffling: 5p
- Brott mot gällande trafikregler eller verkligt fusk: diskvalificering

Nästa rallyläggare

Nästa termins rallyläggare blir det lag som är

bäst placerat, dvs. fått lägst antal prickar, utan att inneha läggarimmunitet. För att inneha läggarimmunitet krävs att minst hälften av lagets deltagare har arrangerat ett RMC tidigare. Ett lag som erhållit immunitet kan tillfälligt avsäga sig denna för det aktuella rallyt genom att meddela detta till läggarlaget senast under rallyfikat.

Vinnarlaget

Det lag som har samlat på sig minst antal prickar under tävlingen vinner. Om två lag har samma antal prickar är det slumpen som avgör segern. Slump avgörs alltid med tärning.

Sexan

Rallysexa med rebusredovisning samt utdelning av diverse priser kommer att gå av stapeln på Värmlands nation efter rallyt. Fördrink serveras 18:00 och sittningen börjar 18:30. Kom i tid!

Fusk

Verkligt fusk, såsom åverkan på kontroller, plock, rallyväg eller andra deltagande rallyfordon, eller manipulerande av nödlösningar och dylikt är oerhört skamligt och leder till omedelbar diskvalificering och evig vanära. "Småfusk" är däremot fullt tillåtet. Hit räknas till exempel att följa fordonet framför, att lura andra lag att avslöja rebuslösningar eller att med sitt rallyfordon skymma plock och kontroller.

Mutor

Det är tillåtet att försöka muta läggarlaget. Vi garanterar dock inte att dessa försök automatiskt kommer att påverka lagets prickbelastning.

Bruten tävling

Bruten tävling ska omedelbart meddelas läggarlaget. Se journummer som finns i startpåsen.

W

Bokstaven W är en helt vanlig bokstav och behålls i alla sammanhang.

0

Den första siffran är 0.

Comic sans MS

Text av typsnittet Comic sans MS på en rebuslapp är en instruktion till hur rebusen ska lösas, och ingår inte själva rebustexten.

Lag: _____

Starttid: _____

